

GEANA MĂRII

Literatură = Artă = Știință

SUMAR:

C. C. Pănuș	<i>De Întâi Maiu</i>
Șt. Iosipescu	<i>Cum crește umbra</i>
D. N. Mincev	<i>Literatura turcă modernă</i>
Danca M. Vâlcova	<i>Pe șesurile mării...</i>
F. I. Fotty	<i>Paiața (poem)</i>
Constant Cărpinișanu	<i>Mihail Sadoveanu</i>
St. Bratovanov	<i>Povestea steagului</i>
Remus Vernea	<i>Cântecul călătorului</i>
Mia-Sid	<i>Timp (versuri)</i>
Gh. V. Dode	<i>Duiosie (versuri)</i>
I. St.	<i>Din sufletul copiilor</i>
*	<i>Pe marginea cărților</i>

*Doriți să cunoașteți opera
scriitorilor și poezilor bulgari ?*

ATUNCI CITIȚI :

**DIN ISTORIA
LITERATURII BULGARE**

de D. N. MINCEV

*Unica lucrare până acum în limba
românească*

LEI 15 EXEMPLARUL

*Se găsește la librării
și la autor str. Sabinelor No. 12
CONSTANȚA*

GEANA MĂRII

DIRECTOR :
ȘTEFAN IOSIPESCU

APARE LUNAR

REDACTORI :
Constant Cărpinișanu
D. N. Mincev

Red. str. M. Șaguna 25, Constanța

Abon.: Onorific 150, obișnuit 100 lei

DE ÎNTÂI MAI

Ziua de Întâi Mai nu e numai o zi a muncii, o zi în care clasa muncitorească sărbătorește realizarea unor revendicări, cum e ziua de opt ore, a drepturilor de organizare profesională, etc.

Întâi Mai e o zi de înălțare, de redeșteptare a întregii firi, a umanității, a amorului...

Sufletul omului, veșnic în căutare după frumos, aruncă ochii pe câmpiile verzi, policrome, să guste priveliștea tablourilor native pline de farmecul pururea nou al primăverii și să simtă adierea plăcută a zefirului ce se sbenque printre pomii înfloriți, îmbiind păsărele la ciripitul lor dulce — adevărate imnuri ale dimineților de primăvară.

Soarele mai mândru, mai strălucitor, mai ferbinte, se cerne în raze blon-de peste întinderile nesfâr-

șite, chemând la viață toate vietățile pământului.

Copiii sburdă și ei ca și mei pe câmpiile înverzite.

Și oamenii se simt păr'că mai fericiți, mai vioi...

Au început plimbările.

Florile au prins să răsară și să înflorească, să se înalțe spre îmbrățișarea blândă a razelor de soare.

Pretutindenii a înflorit viața.

Îndrăgostiții se regăsesc. Buzele sfoase cerșesc sărutări. Crângurile au început din nou să tăinuiască șoaptele duioase ale celor cari se iubesc.

E anotimpul amorurilor ferice și al serenadelor.

Ca o adiere, ca un svon venit de nu se știe unde, te pătrunde chemarea poetului simbolist :

«Veniți, privighetoarea cântă și liliacul e nflorit».

Da, veniți! Îmbățați-vă de cer senin, de soare, de seri liniștite cu clipirea și-

reată a stelelor, de ciripitul păsărelelor! Hoinăriți pe câmpii, rătăciți prin păduri, ascultați freacățul lor și murmurul molcom al isvoarelor. Și dacă oboșiți, odihniți-vă la umbra sălcilor pletoase ce-și întind ramurile peste pârâu, sau respirați parfumul tei-

lor — și adormiți. Infrățiți-vă cu natura!.. Uitați răutățile, invidiile și nedreptățile.

Ziua de Întâi Mai să fie și un prilej pentru înălțarea sufletească a noastră, a tuturor.

C. C. Pănuș

Cum crește umbra!...

Când soarele se lasă după bătrâne stânci
Și lacuri mari de umbră răsari din văi adânci,
Cu brațele întinse unindu-se în mări
Cuprind în fapt de seară al dealurilor zări.

Iar punțile de raze încet, încet dispar;
Se mai zărește una pe vârful solitar.
Se reazimă stingheră pe-a lumii singur rest
Pe-al Himalaiei frunte și vârful Everest! ...

Acum nu-i nici-o rază și nu mai bate vânt.
Oceanul stăpânește oceane și pământ...
Sub nesfârșita-i umbră își pleacă codrii lin
Frunzișul care-adoarme pe murmurul divin.

Ca umbra se ridică pe-a visurilor munți,
Pe-a căror creste saltă speranțele în punți,
Durerea-mi potolită pe sufletumi amar:
Se'nalță tot mereu — speranțele dispar! ...

Și când voiu fi sub umbra imensului Ocean,
Ca frunzele, iluzii, se scutur an cu an.
Se scutur o'ntristare și altele s'anin
Dar cântă acelaș murmur sub nori și cer senin.

ȘT. IOSIPESCU

Literatura turcă modernă

Ce mare și extraordinară diferență este între Turcia de astăzi și cea de ieri! Ce stări de lucruri înfloritoare sunt în Republica Otomană a lui Kemal Pașa, și ce situațiuni deplorabile erau în fostul imperiu al Sultanilor.

Approape toți suntem edificați într-o oarecare măsură, asupra situației politico-economico-socială a tinerii republice, dar prea puțin știu de stadiul în care se găsește acum viața literară.

Deaceia cu o mare curiozitate am cetit de curând în ziarul socialist «Zora» un articol al d. Hikmet Feridum din Istambul, intitulat „Caracterul noiei literaturi turcești”.

Intr'adevăr, interesantele amănunte ale d-lui Feridum, sunt de o mare importanță pentru ori care iubitor al literaturii universale, mai ales că ni se desvăluie, chiar de un intelectual de acolo, actuala viață literară a Turciei de astăzi.

Crezând că voi putea interesa și pe cetitorii noștri, redau aproape în întregime acest excelent articol al amicului din Istambul.

Deci să luăm aminte:

Arta este în slujba gândirii

— Literatura turcă după războiu poartă o pecete cu totul deosebită de aceia prin care se deosebiau operele literare din epoca mai veche. Atunci, autorii cântau și preamăreau: trandafirii privighetorile, orizonturile înflăcărâte, luna și stelele... „Artă pentru artă” a fost începutul

după care se conduceau literații bătrâni. Inșă după războiu, tineretul crede frumusețea naturii și dragostea ca subiecte învechite de niciun interes. Aceiaș generație găsește că sunt subiecte mai noi și mai atrăgătoare. Ea părăsi vechea teorie „artă pentru artă” și scrise pe steagul său «*Arta în slujba gândirii*»

O mică comentare. Din cele de mai sus rezultă că generația de astăzi a știut să prețuiască și să fructifice subiectele născute de marele războiu mondial și cu un curaj deschis a pus arta în slujba gândirii. Deci asistăm la un progres al literaturii turce.

Mai departe, pentru:

Romane și povestiri

— Generația tânără susține în romanele și povestirile sale, chiar și în poeme, teze economice și sociale. Femeia și iubirea nu mai ocup acuma loc de frunte în romanele scriitorilor tineri turci. Durerile și suferințele sociale umplu lucrările lor.

După războiu se făcu cunoscut de exemplu Sadri Edhem, autorul primului roman cu tendință în Turcia. Acest roman având ca titlu „Cikriklar Durmudja”, a deșteplat un interes mare, dând loc la multe comentarii. Grijile diferitor clase sociale, luptele între fabricanți și meseriași, compun acțiunea principală în acest roman. Datele statistice și cifrele asupra vieții industriale ocup locul cel mai mare. Acest roman seamănă mai bine unui studiu referitor industriei, de cât a unei lucrări literare.

În general, romanele scriitorilor contemporani turci se bazează pe cifre, statistică, realitate.

Și aci să ne oprim puțin. Am trage concluzia, că literatura turcă a suferit o radicală schimbare. Modernismul e „en vogue”! Cifre, date statistice, apoi grijele sociale, luptele între fabricanți și meseriași, sunt subiete, după umila mea părere, încă toate neuzitate de romancierii lumii — sau poate în prea mică măsură. Deci constatăm ceva inedit și viguros, ceva care trăește...

Cețiți ce spune:

O anchetă

— Cu ocazia unei anchete asupra tinerei literaturi turcești, făcută de un mare cotidian din Istantbul, autorul romanului pomenit mai sus, d. Sadri Edhem, a dat următorul răspuns:

„Eu cred, că literatura noastră s'a ocupat până acum de trei lucruri: natura, omul și societatea. Primele două lucruri sunt epuizate de către premergătorii noștri. Literatura din zilele noastre trebuie să aducă subiecte cari interesează întreaga colectivitate. Iubirea o putem păstra pentru corespondența noastră intimă”.

Scriitorii turci de astăzi, împărtășesc această părere. Iată ce a răspuns, tot cu acest prilej, Vedat Nedim Bei, un binecunoscut scriitor dramaturg:

„Generația noastră de scriitori s'a arătat indiferentă mișcărilor sociale și raporturilor. Analizele se mărgineau subiectelor individuale, luate dintr'un cerc restrâns de oameni sau grupuri intelectuale, precum și asupra povestirilor, în cari amarul, dure-

rea și eul ocupă primul loc. Această îngrădire acum este ruptă. Literatura noastră actuală e îndreptată spre „sociologie”.

Aci se face un progres. Ne găsim în fața a două interesante spovedanii, cari ne spun multe lucruri interesante. Primul poemenește de natura, omul și societatea, găsind — aproape am crede și noi — că natura și omul sunt epuizate, nerămânând ca subiect de tratat și de analizat de cât societatea. Și ce multe și cât de ciudate subiecte nu ascunde societatea! Mai ales, asta de după războiu! Convulsiile ei sunt de un interes captivant, cari trebuiesc tratate cu talent. Al doilea, Nedim Bei, măturisește cu entuziasm că lanțurile cu cari a fost îngrădit progresul literaturii turcești, au fost distruse. Și cum să nu se bucure?!...

Acum să vedem ce scrie în suși Hikmet Feridun despre:

Poezie

— Chiar și în poezie nu e la modă să se vorbească numai pentru umbre, femei, dragoste și suferință.

Astăzi noi vrem din vers să exprimăm gândiri, fapte. Altădată poetul cânta în versurile sale:

Luna lucește deasupra
malurilor Bostorului...

și aceste cuvinte erau suficiente pentru ca să stărnească lacrimi sulletelor sentimentale.

Cu un cuvânt, literatura turcă a zilei de ieri, sau, mai repede a imperiului otoman, a fost curat subiectivă, personală. Literatura actuală turcă tratează aproape exclusiv subiecte sociologice.

După cum vedem, nici poezia nu a fost cruțată. Noi dobroge-

nii, de multe ori am avut prilejul să auzim frumoasele cântece turcești „de modă veche” și cu drept cuvânt ne desfăștam. Un astfel de cântec ne vorbea de dragoste, de durere, de moarte... Și acum reiese că timpul lor a apus, și în locul subiectelor idilice, etc., avem cele moderniste: lupte sociale, griji omenești și altele la fel, ce sunt «la modă» în zilele noastre.

Ca să ncheiem, lăsăm cetitorului să-și formuleze singur părerile asupra literaturii moderne turcești — și va constata, că, într'adevăr, ea a făcut într'un timp relativ scurt — un pas înainte.

D. N. MINCEV

Pe șesurile mării...

Pe șesurile mării
Sub cerul innoptat,
În cercurile zării
Tot vântul a încetat.

Nu-s creste de dantele
Pe 'ntinderile—adânci—
Doar ochiul morții grele
Păzește sus pe stânci!

Și'n noaptea 'ntunecată
Tresar de-un cânt duios...
— O, inimă 'ntristată,
S'aude-așa frumos !..

Si-ași vrea înfrigurată
Să sbor la el în fund,
Dar stau îngândurată
Decât să cad-afund.

Pe șesurile mării
Vibrează cântul sfânt.
— De m'am opus chemării
Am învățat să cânt,

Danca M. Vâlcova

POEM

PAIAȚĂ!

Sărmană paiață batjocorită.
Sărmană paiață sbuciumată.
Sărmană paiață.

Sufletul tău călit de dureri
n're voe să simtă nici binele
nici răul, nici frumosul, nici
urâtul.

Sufletul tău întărit ca o stân-
că de granit să nu-l mai poată
mișca nimic!

Oamenii să râdă în jurul
tău dar tu să stai cu chipul
împietrit.

Oamenii să plângă în jurul
tău dar figura ta să rămâe
mai nemișcată decât bronzul.

Fericită paiață.

Nesimțirea în care te-au a-
runcat ei te ridică deasupra
lor însăși.

Paiață, să fugi mai ales de
iubire și să te aperi de ea cu
pavăza nesimțirii clădită de
răutatea omenească răspunzând
din dosul ei cu tăcere și dispreț.
Iubire!

Nimic mai sublim, nimic mai
deșert.

Iubire!

Să privești cu acelaș ochi fix
și rece pe săracul zdrențeros
și mort de foame ca și pe cel
sătul învesmântat în purpură.

Să nu te descoperi când vezi
trecând un mort pe stradă și
nici să ferecești femeia care
naște un copil.

Tu! fericită paiață, tu! paia-
ță împietrită, să râzi de moar-
te și de viață joc să-ți bați.

Paiață!

F. I. FOTTY

PORTRETE

MIHAIL SADOVEANU

Printre noutățile literare apărute în vitrinele librăriilor, se enumeră și romanul d-lui Mihail Sadoveanu: «*Locul unde nu s'a întâmplat nimic*». Mărturisesc regretul de a nu-l fi citit încă, dar ici-colo, presa literară a subliniat, ca de obicei, apariția acestui roman, neprecupețind laudele. Deci, nu mă voi ocupa de această carte, ci voi arunca o privire retrospectivă asupra trecutului literar a acestui scriitor.

Se știe că d. Sadoveanu este autorul a peste cincizeci de volume, deci un scriitor „mare”, dacă am judeca valoarea unui scriitor după numărul volumelor ce are în librării. Acestea însă nu pot fi un criteriu după care să ne luăm. Nu ne impresionează cantitatea de scrieri ce are cineva, ci valoarea lor intrinsecă ne interesează.

Din punctul acestă de vedere opera d-lui Sadoveanu e foarte discutabilă. D-sa fiind cel mai autentic reprezentant al semănătorismului a săvârșit greșeli pentru cari îi facem proces literar.

Lă îndemnul d-lui Iorga «să se sufle praful de pe cronici», unii scriitori au fost cuprinși de frigi și au dat buzna în trecutul neamului nostru, glorificând acest trecut, dar în acelaș timp, descriind în negre culori prezentul, ne-au dat o literatură injurioasă la adresa țaranului român, pașnic, chibzuit și muncitor. Din ceace e specific omenesc s'a făcut un specific național. Aces-

ta e meritul d-lui Sadoveanu și i-l recunoaștem.

Nici unul dintre scriitorii semănătoriști nu a descris mai umililor pătura țărănească ca d. Sadoveanu. Fără să cunoască profund realitatea vieții sociale a sateanului român, dar în dorința de a introduce și la noi o literatură zolistă, d. Sadoveanu, care are o fantezie bogată, a născocit vicii pe cari țaranul nostru nu le avea. Bănuesc că, acest scriitor când voia să scrie ceva din viața celor dela țară, se ducea în vre-un sat oarecare, se oprea la vreo cârciumă (poate chiar *la cârciuma lui moș Precu*) și luând un litru de vin, „studia” viața țaranilor. Și după o oră de ședere acolo se întorcea acasă și opera era **desăvârșită**.

De patru lucruri de seamă te isbești în pretinsa literatură naturalistă a d-lui Sadoveanu: *beție, adulter, crimă, prostituție*.

Aceasta să fi fost oare viața socială a țărănimii noastre? Altceva mai demn nu a observat d. Sadoveanu? Sau d-sa, stând la oraș, a privit printr'o falsă oglindă viața zi de zi a țaranului și a văzut altfel de cum au fost realitățile?

E foarte probabilă și această ipoză.

S'a afirmat că d. Sadoveanu e cel mai fecund scriitor român (Pare-mi-se că tot d. Iorga a spus-o și pe asta). Pentru o cât mai bună edificare în această direcție, îndemn pe cititori să

binevoiască a citi studiul d-lui Sanielevici : «*Cum imită d. Sadoveanu*» și se vor convinge de ce fel de fecunditate se bucură acest scriitor.

Trebue să spunem cu această ocazie că scriitorii noștri contemporani se întrec în fecunditate. Par niște mașini gânditoare (cu excepția câtorva), sortite să dea pe fiecare an două sau trei romane pe piață. Și din această cauză calitatea lor suferă mult. Goethe, până ce și-a scris opera lui de căpetenie «Faust», a muncit ani și ani de zile și nu a dat-o la lumină decât atunci când a crezut că merită s'o vadă; Caragiale al nostru era în stare să se scoale noaptea din somn și să se ducă la tipografie numai pentru schimbarea a unui singur cuvânt ce i se părea greșit pus.

Probabil, înainte vreme, literații priveau altfel literatura. Ei creiau. Operile nu și le scriau în două zeci și patru ore, la comanda editorului, ca și când ai face o pereche de papuci.

D-l Sadoveanu are și callități ce nu le poate nimeni contesta. Descripțiile sale sunt adevărate frumuseți. Scrieri ca „Dumbrava minunată”, „Baltagul” și altele arată pe scriitorul de talent. D-sa, însă, dă fiasco atunci când se preocupă de probleme de ordin social, asupra cărora a meditat prea puțin sau nu a încercat să pătrundă mai adânc firea lucrurilor.

Descriind viciile țăranilor (presupunând că le-ar fi avut) așa cum le-a descris, d. Sadoveanu nu a făcut o operă morală. Pe popi, bunăoară, d-sa nu-i vede altfel decât sau bețivi ca popa Tărăboi sau desfrânați ca popa

Tănase, care îndepărtează pe Ion Ursu de nevasta lui, spre a trăi în concubinaj cu dânsa. Infățișând astfel pe popi înaintea țăranului, ai distrus într'insul o tradiție ce s'a transmis din generație în generație: *sentimentul de respect față de popi, cari erau priviți ca slujitorii lui Dumnezeu și păstrătorii credinței în popor*. Există o mentalitate în țărnime și anume: «*dacă popa face așa ceva, ce să mai spunem de noi ?!*»

Când îți propui să faci pe moralizatorul trebue să clădești opere constructive, dar nici decum să nimicești în om sentimente și credinți împământenite în el.

Date în mâna unui știutor de carte unele opere ale scriitorului moldovean (acelea cari, zice-se, constitue cultură sufletească pentru popor), nu ar ști să desprindă ce e moral și ce e imoral, nici chiar d. Sadoveanu nu ar putea-o face. D-sa le cam amestecă. Nu știi dacă viciile descrise sunt biciuite sau preconizate.

Cea mai mare greșală făcută în cariera de scriitor a d-lui Sadoveanu, e graba de a da litereturii noastre cât mai multe opere, ceace i-a răpit obiectivitatea în cercetarea lucrurilor.

Regretăm.

CONSTANT CĂRPINIȘANU

Există o igienă morală cum există una fizică. Schimbarea ideilor este tot atât de folositoare ca și schimbarea rufelor.

Anatole France

Mai bine aruncă la întâmplare o piatră decât un cuvânt.

Epictet

Cântecul călătorului

— GOETHE —

Peste toate piscurile de stîncă
 E liniște-adîncă
 Și'n virfurile scăldate în raze de soare
 Abia se simte o boare.
 În codrul ce doarme pe dealuri și 'n văi
 În pace,
 Glasul păsărelelor tace.
 E pace 'n cer
 Și-i pace pe pămînt.

Pribeagule pe nesfîrșite căi,
 Așteaptă numai, în curînd
 Vei odihni și tu 'n mormînt...

REMUS VERNEA

TIMP

Timpanul de aramă vibrează 'n lungi suspine
 Prelung, a moarte bate al orelor apus,
 Iar faldurile vremii se strâng în dese cline
 Și 'nchid în umbră neagră iluzii ce s'au dus.

Tăcerea o regină, adânc stăpânitor,
 Cu mantia-i de veacuri stă neclintită, rece
 Pierdut în catacomba durerilor ce mor
 Privesc a jale 'n urmă la clipa care trece.

O clipă după alta s'alungă 'n veșnicie
 Și clipelor urmează noian de vieți pierdute.
 În liniștea eternă găsindu-și alinarea
 În veci vor fi alături, în veci vor fi tăcute

MIA-SID

POVESTEA STEAGULUI

Pe neașteptate se îmbolnăvise primul croitor din oraș.

În ceasurile dinaintea morții i se arătă Arhanghelul Mihail cu o privire și cu spada în mână, pentru a-i lua sufletul.

Stupefiat, croitorul își adună ultimele puteri și cu lacrimi în ochi rugă pe strașnicul Arhanghel să se milostivească și să-i prelungească încă puțin viața, pentru ca să termine hainele clienților săi.

La această rugare fierbinte, îngerul ezită puțin și gândind la decizia ce ar putea lua, zise croitorului :

— Iată, ți-am ascultat rugămintea, fiindcă ai cerut să rămâi credincios obligațiunilor tale — să termini hainele clienților pentru marea sărbătoare. Dar, uită-te la steagul din bucăți de culori diferite și promite-mi, că nu vei mai adăoga alte bucăți, când vei croi !

Croitorul privi steagul desfășurat din fața sa, și a cunoscut cu groază toate bucățile, pe care le «economisise» pentru el din croirea hainelor străine.

— Promite-mi că nu vei mai face asta, când vei mai croi, repetă Arhanghelul.

— Jur că nimic străin nu voi mai lua, pentru milostivirea Dvs., spuse croitorul suspinând cu ușurare.

Deodată îngerul se făcu nevăzut și dispăru.

Bolnavul se simți mai bine. Nu după mult timp el se însănătoși și începu din nou lucrul său.

Chemă pe toți lucrătorii spu-

nând-le—că întotdeauna, când începe să croiască să i se zică :

— Meștere, steagul !

Și lucrătorii niciodată nu uitau să-i aducă aminte pentru steag, iar el întotdeauna răspundea :

— Bine, bine !

Dar, într'o zi, veni un client nou și-i aduse ștofă pentru un costum de haine, ce nu văzuse până atunci și nici nu croise. Lucrătorii n'au omis să-i zică :

— Meștere, steagul !

De astă dată meșterul îi întrepruse mâniaș :

— Tăceți din gură, măi ! Astfel de bucată nu este la steag..

Dar în acest moment Arhanghelul Mihail se arătă în fața lui cu steagul într'o mână și spada în cealaltă..

Mult timp se miră mic și mare, azind că vestitul croitor a murit subit.

St. Bratovanov

XENII

DUIOȘIE

Mamei

*Cu ochii triști privești o ! mamă
Micuțul paj cu ochi senini ;
Ai vrea ca fruntea să-i alini
Dar nu te'nduri — ți-e teamă.*

*Privirea-ți caldă—nfrigurată
Aleargă-ades spre pat, spre zid ;
Iar când pleoapele-i se'nchid
Răsuflă-o clipă ușurată.*

*Și când căpșorul blond zîmbește
Din visu-i dulce, minunat ;
Zîmbești și tu—te-a fermecat—
Iar teama ta se risipește.*

Gh. V. Dode

De dragul nepoților**Din sufletul copiilor**

— FRAGMENT —

(Dela gazdă — către acasă)

Sărut mâna coană Mărioară—
Sărut mâna coană Mărioară, re-
petau încă odată cei doi frați, a-
propiindu-se de poartă și sco-
tând șapca pe rând.

— Mergeți sănătoși mititeilor,
mergeți sănătoși. Dar de ce nu
vă luați câte un bețișor? Aveți
de măsurat un dtum așa de lung!
și cine știe: sare un câine, sau
vă întâlniți cu vite care împung.
Berbecii, taurii nu se prea feresc
de copii. Se poate până deseară
să vă apuce ploaia și atunci vă
sprijiniți. Știți că dela Crâng ur-
cați greu, la Ciocani pe cărarea
ce urcă pe lângă sat nici să vă
duceți dacă plouă, mai bine o-
coliți pe drum, mergeți mai mult,
dar obosiți mai puțin.

— Nu ne trebuie nimic, zise
cel mai mic și fără a mai ascu-
ta se îndreptă grăbiți pe ulița
strămtă și plină de gunoi.

Coana Mărioara simte un gol
în inimă. Despărțirea de Carol
și Cezărică îi aduce în suflet un
amestec de durere și de bucurie
așa de adâncă, încât chiar mama
lor să fie și nu ar putea simți
mai mult. Fără să înțeleagă, pașii
o apropie de poartă. Pare obosită
și se reazămă de stâlpul porții
pe care au eșit. Le măsoară toa-
te mișcările și când Cezărică
schimbă pachetul din mâna dreap-
tă în mâna stângă, oftează:

-- Mititelul a și simțit că pa-
chetul apasă greu... și cât mai
au de mers!

... Jenico, Jenico, ia vino de-
vezi cum mai grăbesc și cum

mai dau din cap. Vino repede,
repede că dau după colț.

li vezi?

— Da îi văd. Uite-i chiar în colț,
Cezărică întoarce capul, râde și
ne face ultimul salut.

— Mititelu!.. Amândoi îmi
sunt dragi!..

Nu se mai văd... și mult mai
au de mers!..

* * *

Chiar cu o săptămână mai în-
naintea de vacanță copii sunt ne-
liniștiți. Învață și scriu fără nici
o tragere de inimă, se supără și
încep să plângă la cea mai mică
observație. Mănâncă puțin—, fără
poftă și fără orânduială. (Vorbind
de copii țărani).—

Să revenim la Carol și la Ce-
zărică:

Să m b ă t ă, când au luat
vacanță, erau cuprinși de o bu-
curie mare. Trăiau în imprăția e-
moțiilor și uitării de sine! Fie-
care vorbă mai lungă trebuia si-
labisită. Buzele lor tremurau ca
frunzele înfiorate de adierea vâ-
ntului, iar mintea lor era așa de
pustiită de Alizeele ce bat dela
gazdă către casă în cât nu știau
daca sunt pe pământ sau plu-
tesc în aer!..

Bucuria că vor scăpa din co-
livia orașului pietruit, plin de
sgomot la centru și plin de gu-
noi la mahala, este nemăsurată.
Inima lor bate ca într'o privi-
ghetoare scăpată din colivie. Da.
Numai privighetoarea scăpată din

colivie și întoarsă în crâng mai înțelege această dumnezeire.

* * *

Iată-i urcă în barieră. Cele două cârciumi așezate față în față pentru întâmpinarea călătorilor, încă nu s'au deschis. E prea dimineață. Soarele n'a răsărit, dar pare că mijește. Zărilor răsăritului sunt ca și cele din apus, învăluite în ceață. Aurora nu s'u deschis pe culmea dealului, ci mai sus cu un stat, două. Cerul devine argintiu și tot mai strălucitor. Pe alocuri razele prind capul unui nor posomorât, îl trezește și-l îmbracă într'o purpură albă, brodată pe margini cu dantele de aur...

Când au trecut podul ce leagă orașul cu lumea dinafară ei văd o tabără de care. Vitele stau culcate și rumeșă; în care dorm copiii care au plâns să vadă orașul. Din mijlocul taberei se aude mugetul unei mame! Copiii tresar, privesc tabăra cu un amestec de milă și admirație.

— Uite-o colo!... Uite-o unde arăt eu cu degetul!—

Săraca! O dore ugerul! Dece n'a luat și vițelul!

— Pentrucă vine de departe. Vițelul trebuie să fie numai de trei, patru zile, obosește și nu poate merge mult.

Bunicul a spus că odată unul s'a culcat în drum, nu-l mai țineau picioarele.

— Da, dece n'a lăsat și vaca acasă?

— Dacă n'are boi, cu ce să aduă sacii?

— Să plătească la un om care are boi!

— Păi de unde parale? este om sărac, uite este în picioarele goale,

Vaca muși prelung!... Ecolu durerii se pierde în vale.

Carol se oprește o clipă, privește vaca, omul, tabăra:

— Săraca!... Săracul!..., apoi o ea la fugă să ajungă pe fratele său ce s'a depărtat cu zece pași și care acum întoarce capul să-l vadă unde a rămas. Rămâne și el cu ochii duși.

— Măi Cezărică, da unde te uiți?, zise Carol apropiindu-se.

— Uită-te și tu în vale. Am plecat din fum, în oraș este fum mult. Colo pe deal, de unde răsare soarele nu este fum și nici aici nu este și..

— În oraș este și gălăgie, îi reluă Carol. I-auzi!... Tocmai de aici se aude cum urue și cum latră câinii. Trebuie să fluere și moara...

Și pornesc iarăși mai departe. Când ajung în zare, Carol se oprește și spune:

— Măi Cezărică, hai să ne descălțăm, mergem mai repede, mergem fuga.

— Nu te descălța, ingheață picioarele de frig.

Nu, că doar mergem fuga, eu nu mai merg așa, dreptul mă roade la călcâi și mă doare. Hai descălț-te, eu sunt gata la unu.

Și în două minute au fost cu picioarele goale. Leagă șireturile și o eau la fugă până ajung în vale, apoi urcă la pas suflând pe întrecute. Lui Carol îi cade batică din buzunar. Se oprește, schimbă ghetete în mâna stângă și o ridică.

Cezărică nu știe că fratele său a rămas în urmă. Gândul lui este acasă, vede oile cu nevinovații primăverii, vaca, epele lui Nenea Vasile, câinii, porumbeii!..

Deodată tresare și se uită în urmă.

Carol care venea fuga să-l ajungă, s'a lovit de un bolovan și căzuse jos, iar ghetetele stăteau aruncate mai 'nainte.

— Ai căzut rău, unde te-ai lovit ! ?

— Oh, oh, oh !, mă doare degetul, uite curge sânge !... Oh, oh, oh !...

— Pune puțină țărână că nu mai curge și leagăte.

Stai că te leg eu. Am o batis-tr ruptă și...

— Uite, uite, uite ; ho, ho, ho, ha : A, ha, ha, ha, ha ; hă, hă, hă, hă, hă...

Hai după el, fuge tot pe drum. Iți iau' eu ghetetele.

Și copii o eau la fugă, fără să mai pună țărână și fără să se mai lege.

Și ochii care plâneau de durere, acum rād de bucurie.

Câtă frumusețe pe obrajii unui copil care din plâns începe să rādă, iar lacrimile se scutură strop cu strop !...

— Da de unde a sărit ?, zise Carol. Stai pe loc ! Uitel s'a oprit și stă pop. Este poponete, nu ?

— Hă, hă hă, po-po-ne-tee !

— Da, și bunicul îi zice tot așa.

— Nu, nu, nu. In zologie la mine nu-i zice așa.

— Daș cum îi zice ?

— Ii zice... îi zice... Acum nici eu nu mai știu.

Lasă, il chiamă tot așa cum îi zice bunicul.

— Fuge, hai după el să-l prindem. A intrat în pământ.

Prin gaura asta a intrat. Cine a săpat-o aici ?

— El, da cine crezi. Are unghii ascuțite și tari.

Tot aci cară și hrana. In zo-

logie spune că e foarte stricător, rupe spicele la grâu.

— Lasă-l hai să mergem.

Și iarăși au plecat. Au urcat, dealul până sus, au coborât în Crâng, s'au abătut pe la fântână. Carol a spălat degetul l-a legat și au plect.

După ce au urcat și al treilea deal, mergeau pe platoul Ciocanilor. De acolo se vede departe, departe, tocmai în zarea lui Brehoi. Dealul Ciocanilor și dealul lui Brehoi (îi zice așa pentrucă, acolo, în vârful lui a trăit un a-nume Brehoi care avea moară de vânt) sunt cele mai înalte. Intre ele sunt încă șase coline pe care micii călători aveau să le măsoare cu micul lor compas.

— Vezi, tocmai acolo în vale este casa noastră, zise Cezărică (cel mai mare).

— Ce bine ar fi, să avem a-ripi și să sburăm pe sus, să ne vadă mama, tata, nenea, bunica, cum ne lăsăm drept la poartă.

Și Carol întinse mâinele în aer.

I. ST.

MAXIME

de La BRUYÈRE

O femeie nestatornică e aceea care nu mai iubește ; una ușuratecă, care iubește deja pe altul ; una zăpăcită care nu știe dacă iubește, și pe cine iubește ; una indeferentă, care nu iubește pe nimeni.

Un om din capitală e pentru o femeie din provincie, cecece pentru o femeie din capitală, e un om dela curte.

Pe marginea cărților**SCRIITORI BULGARI**

de: D. N. MINCEV

De sub tiparul editurii tipografiei «Dacia» din localitate, a apărut zilele trecute cartea d-lui D. N. Mincev: «*Scriitori bulgari*» (pagini alese), în patru zeci și opt de pagini.

Tipărit îngrijit și pe hârtie bună, volumul conține patrusprezece schițe și nuvele, culese din cei mai reprezentativi scriitori bulgari.

Dând la lumină această antologie, d. Mincev are deosebitul merit de a face cunoscut publicului cititor delanoi, literatura vecinilor de dincolo de Dunăre, pe care o ignorăm cu desăvârșire.

Se găsesc în acest volum, pagini pline de viață, de frumusețe, de frământare, de dragoste, de humor, cari te antrenează lecturii — pagini ce ne desvăluie crâmpene din sufletul bulgarului, din moravurile lui. Sunt povestiri minunate și le guști cu plăcere. Sunt cu adevărat pagini alese, date într-o traducere conștiincioasă. Se observă munca stăruitoare pe care a depus-o d. Mincev, în a ne da o carte interesantă, preferabilă multor altor lucrări a căror nou-

tate o prezintă doar pornografia.

Ideia de a da în traducere românească pagini din literatura bulgară, e foarte laudabilă. Cu atât mai mult cu cât d. Mincev își propune, ca în curând să scoată de sub tipar o altă antologie cu conținut mai bogat și mai variat de peste patruzeci de autori, dintre cei mai buni, ai Bulgariei.

Notăm cu această ocazie, că d. Mincev e și autorul opusculului: «Din istoria literaturii bulgare» și a publicat mai multe schițe umoristice în biblioteca săptămânală a Umorului Universal.

Mai adăogăm că d. D. N. Mincev e și un tânăr idialist care luptă pentru ideea unei apropieri sufletești româno-bulgare.

Maxim Dionis

Caetul Verde

de Ion Pillat

Dintre portretele poezilor rămași în viață, din vechea pleiadă de după război — acela al d-lui Ion Pillat se desprinde din cadrul relativ și mediocru al poezilor contemporani, printr-o autenticitate și focală lipsă de ma-

terialism, care fac să fie prototipul poeziei autohtone.

Poet și mare admirator al poeziei clasice, estetician, d-sa a trecut prin toate fazele, metamorfozându-se — iar poezia sa respiră un aer de liniște și decență patriarhală, caracteristice și proprii poezilor din veacul trecut.

Sunt rari acești trubaduri cari mai cântă seninătatea vremurilor de-odinioară, astăzi, când serenadele și madrigalurile sunt uitate.

Sunt pe atât mai rari — pe cât noule curente literare, ca: cubism, extremism și altele — s'au încuibat și încetățenit tot mai mult, creind o generație de dezechilibrați și pseudo-literați.

Noul volum de versuri al d-lui Ion Pillat constituie atât pentru profani cât și pentru admiratorii de poezie pură, o nouă emoție estetică cum și o delectare spirituală, pe care în zadar o încerci și cauți la citirea unei poezii moderniste.

Apariția „*Caetului Verde*” — o urmare firească și cronologică

a activității poetice a d-lui Pillat — vine să îplinească un gol multă vreme resimțit și să adauge un giuvaer literaturii noastre.

A caracteriza și încadra opera literară a d-lui Pillat, e un lucru deficil, pentru că etapele prin care a trecut d-sa sunt multiple.

În fiecare volum, o nouă caracteristică, o nouă cristalizare, un nou pas spre perfecțiune.

Mijloacele întrebuintate de d-sa, sunt simple. Impresia estetică, emotivitatea, variază dela vers la vers.

Nimic din hermetismul poeziei barbiene. Totul pe vechile calapoade.

Technica versului îl urmărește și o aplică în cele mai mici amănunte.

Versul lin și curgător — ideia clară.

Imaginație romantică, vie, caldă, spontană.

Puterea descriptivă și clar-viziune, remarcabile.

Și toate acestea, se desfășoară și atinge note necunoscute, când poetul cântă:

*«Poete drag Minervei, mai drag Mediteranei
Fiu tainic al Provansei și-al cerului latin;
Din urma veșniciei, zadarnic pică anii —
De-argint rămâne versu-ți ca frunza de măslin.*

*Tu ai cântat păstorii, pescarii și pluparii
În graiul lor cel simplu cu ritmul larg și lin;
Și-ai adus pe cimbrul colinelor Maillanii
Albinele Heladei cu zumzetul divin.*

(Lui Mistral)

Aci, reușita versului, atinge perfecțiunea. Muzicalitatea lui încântă auzul, ca niște melodii uitate pe colț de suflet, ca niște sonorități de amfore ce curg.

Verbul cald și sprinten. Cuvintele divers colorate capătă

senzații noi, rezonanțe noi, aidoma susurului unui șir de mărgele de chihlibar, ce-l depeni și ascuți intonația intimă cu sufletul plin de senzații.

Adesea, melancolia și regretul vremurilor apuse, atâță ima-

ginafia poetului, reîntoarsă spre trecut.

Contrastul dintre eri și azi — două căi cari se succed și se întâlnesc în acelaș punct; sufletul omului — ce minunat e re-

dat! Cu toată durerea ce-l mistue, poetul cântă.

Cântă, fără ca sentimentul său exteriorizat să fie confuz. Așa, de ex:

*«Oglindă, tu purtând argint pe tâmpale
Și 'n orhii limpezi, un trecut întreg;
Cu ce adâncuri sutletu-mi se umple?
De ce vârtej turburător mă leg.*

*Răsar din vremi pe ape jucăușe
Atât de viu — și totuși mort de mult,
În fața mea — și n'am deschis o ușă —
Și umbra unei umbre o ascult».*

Din «Oglinda fermecată»

Apoi, epocativ, dur, dar autentic :

*„Tu umbră, din unda tăcerii franciscane
Iar tu în piatră dură și'n vis puternic prins;
Vas cu trei punți legate, de ceruri prin odgoane
De raze ce în aur, amurgitor s'au stins“.*

(din peezia „Assisi“).

Romantic descriptiv și plin de exotism în Balcic de seară :

*„Când soarele stropește cu jaru-i alb Balcicul
„Și Marea argintie și coasta de argint :
„Migdalii dorm pe dealuri și pe nisip caicul—
„Și sculptorul adoarme cetatea ce-o alint.*

Aci, vibrația lirică, ritmul simplu și colorat—amintesc de «orientalele» lui Victor Hugo.

Asemeni lui, poetul întrebuințează pentru expunerea unui sentiment, a unei impresiuni sau peisagiu, un colorit din cele mai remarcabile.

Așa că armonia dintre sentiment și expanere—face ca stabilitatea valorii estetice să fie în notă.

«Dese ori nostalgia locurilor îndepărtate, nostalgia de cei dragi,

șesută 'n orele de reverie și singurătate, atunci când mai fiecare-și deapănă amintirile pierdute și uitate prin colțurile întortocheate ale sufletului său — face ca ea să apară tot mai evidentă poetului—și'n loc ca depărtarea să-i șteargă imaginea icoanelor din minte, i le apropie, în ciuda timpului fără de măsură.

Ca încheere redăm și acest mișcător și suav tablou :

*„O toacă bate tainic. Un clopot sună lung.
Sfântă Măria mică, e mâine. Să te-ajung —
Nu pot de cât cu scrisu, cu gândul și cu dorul*

Pe chipul tău, pe timpul ce fugi, trag zăvorul
 Să mi te prind aicea, tu, cea de eri, de azi
 Tu, pururea aceeași, la cuget la obraz.
 În parcul vechiu și unde nimica nu se schimbă
 Ci numai anotimpul cu pas pustiu se plimbă,
 Cum vrei să măsur ziua cu bietul nostru ceas:
 De ce apuc condeiul să-ți scriu, când mi-ai rămas!

(Scrisoare)

Gh. V. Dode

PENTRU CITITORI !

Suntem în a patra lună și mulți din cititori nu dau nici un semn.

Știm însă, că oridecâteori se arată o lumină, viețuitoarele se mișcă. Lumina le arată cărarea. Există totuși, viețuitoare care fug de lumină (cârțița, râma) și dacă din greșală am speriat și noi vreuna din acestea, să ne ierte. În viitor să ne anunțe — altfel, doamne ferește, iarăși năvălește lumina în bârlog.

Dela cine înțelege și simte cum pătrunde în întuneric această «Geană» mai așteptăm. Abonamentele se plătesc anticipat, iar pentru

convingere se așteaptă tre luni.

Unii din d-nii abonați ne-au trimis abonamentele. E un gest foarte frumos (nu vrem să spunem datorie) și le mulțumim. Credem că nici ceilalți nu vor întârzia a-și plăti abonamentele. Dir.

Poșta Redacției

Remus V. — După cum vedeți s'a publicat. Așteptăm și altele. Trimiteți și proză.

D. M. V. — Puțin retușată. Nu vă lipsește talentul, ci rutina versificării.

